



רשומות

# הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

21 בפברואר 2011

570

י"ז באדר א' התשע"א

עמוד

506 ..... הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון מס' 7), התשע"א-2011

## הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון מס' 7), התשע"א-2011

1. תיקון סעיף 1 בחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955<sup>1</sup> (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) לפני ההגדרה "חיית בר" יבוא:

"היתר סחר" – היתר שניתן לפי הוראות סעיף 8;

"היתר ציד" – היתר שניתן לפי הוראות סעיף 3;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977<sup>2</sup>;

"חוק גנים לאומיים ושמורות טבע" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים

לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998<sup>3</sup>;

"חיית בית" – כלב או חתול<sup>4</sup>;

(2) בהגדרה "חיית בר", במקום "או מחוצה לו, שאין טבעו" יבוא "או שמקורו מחוק

לשטח המדינה, בין שהגיע לשטח המדינה בעצמו ובין שהובא אליה, ושאינו טבעו";

### ד ב ר י ה ס ב ר

בין 1 בספטמבר ל-31 בינואר בכל שנה, לפי רישיונות ציד. על פי החוק המוצע ציד של חיות הבר יותר אך ורק לפי היתרי ציד, למטרות מוגבלות המצוינות בחוק – מניעת סיכונים אקולוגיים, שמירה על המגוון הביולוגי, מניעת סכנות ומחלות מדבקות לאדם ולח, מניעת נזקים לחקלאות ומטרות מדעיות.

עוד מבקש החוק המוצע לחזק את ההגנה על חיות הבר באמצעות שיפור האמצעים וכלי האכיפה להתמודדות עם תופעות הולכות וגוברות הפוגעות באוכלוסייתיהן, כמו ציד בלתי חוקי, הרעלות של חיות בר, פגיעה במגוון המינים, שחרור מינים לטבע, החרת מינים זרים ועוד.

כמו כן יעגן התיקון המוצע את העברת הסמכויות שצוינה לעיל, ויקבע את סמכויות מנהל הרשות ואת תפקידי הרשות כגוף מקצועי הממונה על ביצוע הוראות החוק בפועל. זאת, במקביל לריכוז הסמכויות המיניסטריאליות בידי השר הממונה על ביצוע החוק – השר להגנת הסביבה.

סעיף 1 לפסקאות (1) ו-(4)

מוצע להוסיף לחוק הגדרות למונחים "היתר סחר", "היתר ציד", "חוק העונשין", "חוק גנים לאומיים ושמורות טבע", "כלי נשק", ו"כלי רכב" – המפנות להגדרות בחוקים אחרים או למונחים אשר נעשה בהם שימוש בחוק. עוד מוצע להגדיר את המונח "חיית בית" אשר נעשה בו שימוש בסעיפים 8א ו-11(ד) לחוק, כנוסחם בסעיפים 10 ו-14 להצעת החוק.

לפסקה (2)

הגדרת המונח "חיית בר", כנוסחה היום, קובעת כי חיית בר היא "יונק, עוף, זוחל או דו-חיים, או כל חלק

בללי החוק), חוקק בשנים הראשונות שלאחר קום המדינה, והושפע מנוסח הפקודה המנדטורית בעניין זה. החוק מסדיר מחד גיסא, את ציד חיות הבר, הסחר בהן והחזקתן, ומאידך גיסא קובע מגבלות שנועדו להגן על חיות הבר.

על אף תיקונים שנעשו בחוק במהלך השנים, החוק, כנוסחו היום, מייצג תפיסה שאפשר שהתאימה לזמן חקיקתו, ואולם היום אין בו האיזונים הראויים הנדרשים לשם הגנת חיות הבר בישראל ושמירה על אוכלוסיות חיות הבר בבתי הגידול שלהן. שינויים רבים התחוללו בשטחים הפתוחים, המהווים בתי גידול ומרחבי קיום לחיות הבר. מינים רבים סובלים מצמצום הולך וגובר של בתי הגידול שלהם בשל לחצי פיתוח ותשתיות, בינוי ועיור, שטחי חקלאות מודרנית, ריסוסים בחומרי הדברה, הרעלות מסיביות מכוונות והרעלות בשוגג, ובצד כל אלה – ציד בלתי מבוקר.

כמו כן, נוסח החוק היום אינו משקף את העברת סמכויות הביצוע העיקריות לפי סעיף 15 לחוק משנת 1983, לרשות הטבע והגנים הלאומיים (להלן – הרשות), שהוקמה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק גנים לאומיים), ואת העברת הסמכויות לפי החוק משר החקלאות ופיתוח הכפר לשר להגנת הסביבה, לפי החלטת הממשלה בדבר העברת הסמכויות (מס' 6318 מחודש נובמבר 1995) (ר"יפ התשמ"ג, עמ' 2855).

החוק המוצע כולל שינוי יסודי בתפיסת ההגנה על חיות הבר בישראל, וביטול הציד הספורטיבי בישראל. על פי המוצע, תבוטל ההגדרה של חיית בר כ"ציד", שצידתה מותרת בכל הארץ במהלך עונת הציד, החלה

<sup>1</sup> ס"ח התשט"ו, עמ' 10; התשס"ט, עמ' 2.

<sup>2</sup> ס"ח התשל"ז, עמ' 864.

<sup>3</sup> ס"ח התשנ"ח, עמ' 202; התש"ע, עמ' 606.

- (3) בהגדרה "חיית בר מטופחת", במקום "והוכרו על ידי שר החקלאות ככזה" יבוא "והוכרו ככזה בידי השר, בהתייעצות עם שר החקלאות ופיתוח הכפר";
- (4) אחרי ההגדרה "חיית בר מטופחת" יבוא:
- "כלי נשק" – נשק כהגדרתו בסעיף 144(ג) לחוק העונשין;
- "כלי רכב" – רכב מנועי כהגדרתו בפקודת התעבורה<sup>4</sup>;
- (5) בהגדרה "מזיק", במקום "ששר החקלאות הכריז" יבוא "שהשר, בהתייעצות עם ועדת המשנה המקצועית-מדעית כהגדרתה בחוק גנים לאומיים ושמורות טבע, הכריז";
- (6) אחרי ההגדרה "מזיק" יבוא:
- "מין זר" – מין של חיית בר הנמצא מחוץ לאזור התפוצה הטבעי שלו;
- "המנהל" – מנהל הרשות;
- (7) ההגדרה "ציד" – תימחק;
- (8) בהגדרה "חיית בר מוגנת", המילה "ציד" – תימחק;

## ד ב ר י ה ס ב ר

בר כעל "מזיקים", ולהביא לאיזון בין הצרכים השונים שבבסיס ההכרזה על חיית בר כ"מזיק" לבין הצורך לשמור על הטבע ולהגן על ערכי הטבע, ובכלל זה להגן ולשמור על חיות הבר.

### לפסקאות (6) ו-(10)

מוצע להוסיף לחוק הגדרות למונחים "מין זר" ו"סיכון אקולוגי", אשר נעשה בהם שימוש בסעיפים 3 ו-8 לחוק, כנוסחם בסעיפים 4 ו-9 להצעת החוק, שעניינם מתן היתרי ציד והיתרי סחר. בישראל ובמקומות נוספים בעולם קיימת תופעה של חיות בר המתפשטות מחוץ לאזורי התפוצה הטבעיים שלהן. במצב כזה עלול להיגרם נזק למערכת האקולוגית הטבעית של אזור התפוצה החדש. על כן, הגורמים המקצועיים ברשות נדרשים לתת את דעתם לנושא כדי למנוע סיכון להתפשטות של מין זר היוצר סיכון ליציבותה או לשלומה של מערכת אקולוגית טבעית, ולעתים כדי לנקוט אמצעים נגד מין זר לצורך הגנה על המערכת הטבעית.

עוד מוצע להוסיף הגדרה ל"קרן לשמירת הניקיון", שהוקמה לפי חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן – חוק שמירת הניקיון), אשר משמשת בסעיפים 12 ו-14 לחוק, כנוסחם בסעיפים 15 ו-17 להצעת החוק, שעניינם חילוט וייעוד קנסות.

### לפסקאות (7) ו-(8)

המונח "ציד" מוגדר בחוק, כנוסחו היום, כ"חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד". חיית בר שהוכרזה כאמור ניתן לצוד לפי רישיון ציד, בהתאם לכללים שנקבעו בדבר אזורי ציד ועונות הציד, בלא היתר פרטני. מוצע לבטל הגדרה זו, ובכך לבטל את ההבחנה בין חיית בר מוגנת ובין חיית בר שהיא "ציד". בהתאם, מוצע לתקן את הגדרת

ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחיצתו של אדם". מוצע לתקן הגדרת מונח זה, כך שיובהר כי "מחוצה לו" משמעו כי אין נפקא מינה אם חיית הבר הגיעה לשטח המדינה בעצמה או הובאה אליה.

### לפסקה (3)

"חיית בר מטופחת" לפי החוק בנוסחו היום היא "מין" תת מין או זן של חיית בר, שטופח או פותח לצרכי גידולו בשביה למטרות מסחר, והוכרו על ידי שר החקלאות ככזה". סמכות ההכרזה על חיית בר הועברה, כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, לשר להגנת הסיביבה. מוצע לעגן בלשון החוק את העברת הסמכות, וכן לקבוע כי הכרזה תיעשה בהתייעצות עם שר החקלאות ופיתוח הכפר.

### לפסקה (5)

חיית בר שהוכרזה כ"מזיק" אינה מוגנת לפי חוק הגנת חיית הבר היום, לפי לשון החוק, נתונה סמכות ההכרזה לשר החקלאות ופיתוח הכפר, אלא שסמכות זו הועברה, כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, לשר להגנת הסיביבה. מוצע לעגן בלשון החוק את העברת הסמכות, וכן לקבוע כי בטרם הכרזה יהיה על השר לקיים התייעצות עם ועדת המשנה המדעית-מקצועית של מליאת הרשות. ועדה זו פועלת מכוח סעיף 14(ג)(1) לחוק גנים לאומיים, ותפקידה ליעץ ולהמליץ למליאת הרשות בנושאי שמירת הטבע והגנה על ערכי הטבע, ומניעת פגיעה בהם כתוצאה מפעולות פיתוח. בסעיף 21 להצעת החוק מוצע להבהיר כי תפקיד הוועדה גם ליעץ ולהמליץ למליאת הרשות בכל הנוגע להגנה על חיית הבר (ר' דברי הסבר לסעיף האמור). התיקון המוצע שלפיו נדרש השר להתייעץ עם הוועדה האמורה, נועד לצמצם את ההכרזות על חיות

<sup>4</sup> דמ"י, נוסח חדש 7, עמ' 173.

(9) בהגדרה "סחר", במקום "לרבות" יבוא "בין בתמורה ובין שלא בתמורה ולרבות";

(10) אחרי ההגדרה "סחר" יבוא:

"סיכון אקולוגי" – הפרעה או חשש להפרעה ליציבותה או לשלומה של מערכת אקולוגית טבעית או חלק ממנה, לרבות בשל קיומו של מין זר או בשל גידול אוכלוסייה של חיות בר החורג באופן ניכר מכוסר הנשיאה של אותו שטח;

"הקרן לשמירת הניקיון" – הקרן לשמירת הניקיון שהוקמה לפי סעיף 10 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984<sup>5</sup>;

(11) בהגדרה "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" – אחרי "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" יבוא "או "הרשות";

(12) אחרי ההגדרה "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" יבוא:

"השר" – השר להגנת הסביבה.

2. אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:

מטרה 1א. חוק זה מטרתו להגן על חיות הבר בישראל, לאפשר את רבייתן, לאושש את אוכלוסיותיהן, לשמור על בתי הגידול שלהן ולאפשר את רווחתן, והכל לשם הגנה על הטבע והסביבה, ובכלל זה המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי.

3. בסעיף 2 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "ציד או חיות בר מוגנת" יבוא "חיות בר מוגנת, אלא בהיתר ציד ובהתאם לתנאיו".

4. במקום סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

"היתר ציד 3. (א) המנהל רשאי לתת היתר לצידת חיות בר מוגנת, למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:

## ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין זה מוצע להבהיר כי כדי להגן על חיות הבר יש לאפשר את רבייתן, לאושש את אוכלוסיותיהן, ולאפשר את רווחתן.

**סעיפים** סעיף 2 לחוק, שעניינו "איסור צידה" קובע כי אין 3 ו-4 לצוד ציד או חיות בר מוגנת, אלא ברשיון ציד או בהיתר לפי סעיף 3 לחוק. סעיף 3 לחוק, שעניינו "רישיון והיתר צידה" קובע כי "שר החקלאות רשאי להעניק רשיון לשם צידת ציד, ולהתיר, בהיתר צידה כללי או מיוחד, צידת חיות בר מוגנת למטרות מדעיות, לרבייה, לשמירת האיזון בטבע, למניעת נזקים לחקלאות, למניעת סכנה לאדם או לחי ולמניעת מחלות מידבקות בהם".

על פי סעיפים 2 ו-3 לחוק, בנוסחם היום, ניתן לצוד חיות בר ממין שנקבע כ"ציד" בתקנות להגנת חיות הבר, התשל"ו-1976 (להלן – התקנות להגנת חיות הבר), במהלך עונת הציד, החלה בין 1 בספטמבר ל-31 בינואר בכל שנה, לפי רישיונות ציד. רישיונות הציד ניתנים לפי הוראות החוק והתקנות האמורות, בלי הגבלה על מטרות הציד.

המונח "חיות בר מוגנת", אשר קובע היום כי חיות בר מוגנת היא כל חיות בר שאינה ציד, מוזיק או חיות בר מטופחת, ולמחוק ממנה את המילה "ציד". התיקונים המוצעים נועדו להביא לחיזוק ההגנה על חיות בר, שכן תיקונים אלה ירחיבו את הגדרת "חיות בר מוגנת".

לפסקה (9)

מוצע לתקן את ההגדרה "סחר", באופן שיובהר כי סחר בחיות בר, הטעון היתר לפי הוראות סעיף 8 לחוק, כנוסחו בסעיף 9 להצעת החוק, כולל גם העברת חיות בר שלא בתמורה. זאת, כדי לחזק את ההגנה על חיות הבר ולהקל על הליכי הפיקוח והאכיפה.

סעיף 2 מוצע להוסיף לחוק סעיף מטרה אשר יגדיר את מטרותיו של החוק, ובעיקר את המטרה להגן על חיות הבר בישראל ולשמור על בתי הגידול שלהן, ובכך להגן על המערכות האקולוגיות ועל המגוון הביולוגי. זאת, כראוי לחברה אשר ערך שמירתם והגנתם של הטבע והסביבה חרוט על דגלה.

<sup>5</sup> ס"ח התשמ"ד, עמ' 142.

(1) המבקש לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה, או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל היתר ציד;

(2) מתקיימים לגבי המבקש תנאים נוספים שקבע השר; בתקנות לפי פסקה זו רשאי השר לקבוע את תנאי הכשירות הנדרשים לקבלת היתר ציד, ובכלל זה בחינות שעל מבקש ההיתר לעבור, וכן דרישה לכיסוי ביטוחי ודרישה להחזקת רישיון כלי ירייה לפי חוק כלי היריה, התש"ט-1949<sup>6</sup>;

(ב) המנהל רשאי לתת היתר ציד למבקש כאמור בסעיף קטן (א), למטרה מן המטרות המפורטות להלן, בלבד:

(1) מניעה או סילוק של סיכון אקולוגי;

(2) שמירה על המגוון הביולוגי;

(3) מניעת נזקים לחקלאות;

(4) מניעת סכנה לאדם או לחי;

(5) מניעת מחלות מידבקות באדם או בחי;

(6) מטרות מדעיות.

(ג) (1) השר, לפי הצעת הרשות ובהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר, יגבש אמות מידה למתן היתרי ציד למטרות המנויות בסעיף קטן (ב)(3) עד (5); אמות המידה

## דברי הסבר

בשיטות ובאמצעי ציד לפי הוראות החוק, באופן שפעולת הציד תיעשה בהתאם להוראות החוק ולמטרותיו. יצוין כי תנאים דומים קיימים כבר היום בתקנות להגנת חיי הבר, ואולם הסעיף המוצע מבקש לקבוע לעניין זה הסמכה מפורטת בחוק, ולהוסיף כי מבקש ש"הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה, או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל היתר ציד", לא יוכל לקבל היתר לציד חייית בר מוגנת.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי מנהל הרשות יהיה רשאי לתת היתר ציד רק למטרות המפורטות בסעיף קטן האמור. התפיסה בבסיס התיקון המוצע היא שציד הוא לגיטימי רק כאשר הוא מקדם אינטרסים ציבוריים המפורטים בסעיף, ואין להתירו אם הוא נועד לשרת את ההנאה הכרוכה בלכידה או בקטילה של בעלי חיים, או לשם שימוש בחיות בר למאכל. בנוסף, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי מתן היתרי הציד למטרות של מניעת נזקים לחקלאות, מניעת סכנה לאדם או לחי או מניעת מחלות מידבקות באדם או בחי, יהיה לאחר גיבוש אמות מידה לעניין זה בידי השר.

בסעיף קטן (ג) מוצע שהשר להגנת הסביבה יגבש אמות מידה, לפי הצעת הרשות, ובהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר. אמות מידה אלה באות להבטיח, בין השאר, כי במתן היתרי ציד יפעל מנהל הרשות באופן שיווצר

נוסף על כך, בהתאם לסעיפים האמורים, ניתן לצוד חיות בר מוגנות, ובלבד שניתן לעניין זה "היתר צידה כללי או מיוחד", שמטרותיו מוגבלות.

התיקון המוצע לסעיפים 2 ו-3 לחוק, בסעיפים 3 ו-4 להצעת החוק, יחד עם הביטול המוצע להגדרה "ציד", בסעיף 1 להצעת החוק (ר' דברי הסבר לסעיף האמור), מבטל את הסמכות להעניק רישיונות ציד, ובכך מבטל את "הציד הספורטיבי" בישראל. על פי התיקון המוצע ציד של חיות הבר יותר, מכאן ואילך, אך ורק לפי היתרי ציד, למטרות מוגבלות – מניעת סיכונים אקולוגיים, שמירה על המגוון הביולוגי, מניעת סכנות ומחלות מידבקות לאדם ולחי, מניעת נזקים לחקלאות ומטרות מדעיות.

סעיף 3 לחוק, בנוסחו המוצע, קובע הוראות לעניין מתן היתרי ציד, כמפורט להלן:

בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי ציד של חייית בר יהיה מותר רק לפי היתר ציד מיוחד, שייתן מנהל הרשות. לעניין זה יצוין כי כבר היום מנהל הרשות הוא זה שמעניק רישיונות והיתרי צידה בפועל, וזאת מכוח העברת הסמכויות אליו לפי סעיף 15 לחוק. היתר ציד יינתן רק למי שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף הקטן המוצע, הבאים להבטיח כי היתר ציד יינתן למי שכשיר לביצוע הפעולה מבחינת הידע שיש לו לגבי חיות בר, ולגבי שימוש

<sup>6</sup> ס"ח התש"ט, עמ' 143.

כאמור יכול שיהיו, בין השאר, בעניין הנזקים, הסכנות או המחלות שלשם מניעתם ייתנו ההיתרים או בעניין מכסת ההיתרים שיינתנו.

(2) אמות המידה לפי פסקה (1) יגובשו מדי שנה ויפורסמו באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה ושל הרשות לא יאוחר מ־15 בדצמבר של כל שנה, ביחס לשנה שלאחריה.

(3) לא גובשו ופורסמו אמות מידה לשנה מסוימת, לפי הוראות פסקאות (1) ו־(2), יחולו באותה שנה אמות המידה שחלו בשנה שקדמה לה; לא גובשו ופורסמו אמות מידה כאמור, לראשונה, יחולו אמות המידה שהציעה הרשות והן יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

(ג) בהיתר ציד יקבע המנהל, בין השאר, הוראות לעניין סוגי חיות הבר המוגנות המותרות לציד ומספרן, וכן לעניין אזורי הציד, התקופות, הזמנים, השיטות והאמצעים המותרים לביצוע הציד.

5. בסעיף 4 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 4

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "הגבלת מקומות הציד";

(2) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ואולם רשאי המנהל להתיר לאדם, במסגרת היתר ציד, לצוד חיות בר מוגנת במקום כאמור בסעיף קטן זה, אם שוכנע כי הדבר דרוש לצורך מימוש המטרה שלשמה ניתן ההיתר, וכי אין בביצוע הציד כדי לסכן אדם המצוי בקרבת מקום";

(3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לא יצוד אדם באמצעות כלי נשק במקום שבו קיים חשש לפגיעה במיתקנים או בתשתיות, ובכלל זה בתשתיות חשמל, טלפון, מים או גז.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות חוק כלי הירייה, התש"ט–1949<sup>7</sup>."

## ד ב ר י ה ס ב ר

ומבית הנמצא בתחום יישוב, או בתחום מאה מטר מבית אחר או מבית קברות. מוצע להסמיך את מנהל הרשות לאשר לאדם, במסגרת היתר ציד, לצוד חיות בר מוגנת במקום כאמור, אם שוכנע כי הדבר דרוש לצורך מימוש המטרה שלשמה ניתן ההיתר, וכי אין בביצוע הציד כדי לסכן אדם המצוי בקרבת מקום. התיקון המוצע בא לאזן בין המטרה שלשמה ניתן לתת היתר הציד ובין התכלית של מניעת סכנה לחיי אדם. הענקת הסמכות האמורה למנהל הרשות, תביא לכך ששיקול הדעת המנהלי יופעל בעת קבלת ההחלטה אם להתיר ציד באמצעות כלי נשק במקומות כאמור, בהתחשב בתנאיה ובמטרותיה הספציפיות של הבקשה להיתר ציד.

סעיף קטן (ב) של סעיף 4 לחוק קובע כי "לא יצוד אדם ביריה העשויה לפגוע בחוטי רשת חשמל, טלפון וטלגרף". מוצע להרחיב ולעדכן את האיסור האמור, כך שיאסור ציד באמצעות כלי נשק במקום שבו קיים חשש לפגיעה

איזון ראוי בין המטרות של הגנה על הטבע ועל חיות הבר, לבין הגנה על הצרכים הלגיטימיים של החקלאות בישראל, ובמיוחד הצורך להגן על בני האדם ובעלי חיים אחרים שבני אדם מגדלים מפני מחלות או פגיעות אחרות העלולות להיגרם על ידי חיות הבר. לעניין זה מוצע לקבוע מנגנון שיבטיח כי יהיו אמות מידה בתוקף, בכל עת, גם בהעדר הסכמה, וזאת כדי למנוע מצב שבו לא ניתן יהיה לתת היתרי ציד כאשר הדבר נדרש.

בסעיף קטן (ד) מוצע להסמיך את מנהל הרשות לקבוע בהיתר ציד הוראות לעניין סוגי חיות הבר המותרות לציד, אזורי הציד, התקופות, הזמנים והשיטות לציד, ובכך להבטיח כי יקוימו הוראות החוק.

סעיף 5 סעיף 4 לחוק עניינו במקומות האסורים לציד. סעיף קטן (א) של הסעיף האמור קובע כי "לא יצוד אדם בתחום חמש מאות מטר ממחנה, מגן ציבורי

<sup>7</sup> ס"ח התש"ט, עמ' 143.

"הגבלת שיטות ציד 5. (א) לא יצוד אדם חיה בר מוגנת בשיטות ובאמצעים אלה: ואמצעי ציד

(1) שימוש בכלי נשק כאמור בפסקה (3) להגדרה "נשק" שבסעיף 144(ג) לחוק העונשין;

(2) סקילה או השלכה של כל חפץ שהוא או הכאה;

(3) שיסוי כלבים או בעלי חיים אחרים בחיית בר מוגנת;

(4) שיטות ואמצעים אחרים שקבע השר.

(ב) המנהל לא יתיר, במסגרת היתר ציד, צידת חיה בר באמצעות רעל או חומרי הדברה, אלא בנסיבות חריגות ומנימוקים מיוחדים שיירשמו.

(ג) המנהל לא יתיר, במסגרת היתר ציד, שימוש בשיטות ובאמצעים המפורטים להלן, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו:

(1) הימום בחומרים מרדמים או משכרים;

(2) רדיפה בכלי רכב או ציד מתוך כלי רכב;

(3) סינוור באורות;

(4) שימוש במלכודות מכל סוג שהוא;

(5) שימוש בתחמושת המכילה עופרת;

(6) שימוש בכלי ירייה שקנהו סלילי;

(7) שימוש בחץ וקשת;

## ד ב ר י ה ס ב ר

במיתקנים או בתשתית, ובכלל זה בתשתיות חשמל, טלפון, מים או גז.

מאחר שסעיף 4 לחוק, בנוסחו המוצע, עוסק, בין השאר, בציד באמצעות כלי נשק, המהווה כלי ירייה לפי חוק כלי הירייה, התש"ט-1949 (להלן – חוק כלי הירייה), מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ד) שבו, כי אין בהוראות הסעיף המוצע כדי לגרוע מהוראות אותו חוק. מטרת הוראה זו להבטיח כי ציד בכלי ירייה הנעשה לפי אישור המנהל יהיה כפוף גם להוראות ולתנאים שניתנו ברישיון לפי הוראות חוק כלי הירייה, וכן לסמכויות הפיקוח הנתונות לרשויות הפועלות לפי אותו חוק.

סעיף 6 סעיף 5 לחוק, בנוסחו היום, קובע איסור על ציד בשורה ארוכה של שיטות ואמצעים וזו לשונו:

"שיטות אסורות

5. לא יצוד אדם ציד בשיטות ובאמצעים אלה:

(1) סינוור באורות;

(2) הרעלה;

(3) הימום בסמים משכרים;

(4) רדיפה בכלי תחבורה ממונע;

(5) שימוש בחמרי נפץ;

(6) שימוש במלכודות, ברשתות או בדבק;

(7) שיטות ואמצעים אחרים ששר החקלאות אסר עליהם בתקנות."

סעיף 5, בנוסחו המוצע בסעיף 6 להצעת החוק, מבקש אף הוא להגביל את האפשרות לצוד חיה בר בשיטות ובאמצעים מסוימים, כמפורט בו, ואולם הוא מעדכן ומרחיב את רשימת השיטות והאמצעים שלא ניתן לצוד בהם, וזאת לשם מניעה, ככל הניתן, של הסבל הנגרם לחיות הבר הניצודות. בנוסף, מבקש סעיף 5 המוצע ליצור מדרג בין שיטות ואמצעי ציד, כמפורט להלן:

במדרג הראשון מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א), שיטות ואמצעי ציד האסורים באופן מוחלט, וביניהם שימוש בכלי

- (8) איתור חיית הבר המוגנת באמצעות כלבים או בעלי חיים אחרים;
- (9) שיטות ואמצעים אחרים שקבע השר<sup>8</sup>

7. הוספת סעיף 5א5 לחוק העיקרי יבוא:

(א) "איסור שימוש ברעל 5א5. ובחומרי הדברה

לא יפור אדם רעל או חומרי הדברה, ולא יעשה בהם שימוש אחר, בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בחיית בר מוגנת, אלא אם כן התיר זאת המנהל במסגרת היתר ציד, לפי הוראות סעיף 5(ב), או אם פיזור הרעל או חומרי ההדברה או השימוש בהם נעשה לפי דין, לרבות לפי חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956<sup>8</sup>, או חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993<sup>9</sup>.

(ב) נמצא כי במקרקעין מסוימים שבחוקתו של אדם, פוזרו רעל או חומרי הדברה או נעשה בהם שימוש אחר, בניגוד להוראות סעיף קטן (א), רואים את המחזיק במקרקעין, למעט רשות מקומית לגבי שטח בהחזקתה, כמי שפיזר את הרעל או עשה בו שימוש באופן שיש בו חשש לפגיעה בחיית בר מוגנת, אלא אם כן הוכיח שלא הוא עשה כן.

(ג) בסעיף זה, "פגיעה בחיית בר מוגנת" – פגיעה בחייה של חיית בר מוגנת, בשלומה, בחירותה או בבית הגידול שלה, או סיכון התפתחותה או התפתחותן הטבעית של ביציה או של כל תולדה אחרת שלה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

סלילי. שיטות ואמצעים אלה מתאפיינים בהשגת יתרון בלתי הוגן על חיית הבר או גרימת סבל מיותר, ומשום כך יש להקפיד כי ייעשה בהם שימוש באופן מצומצם ומבוקר. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות שיטות ואמצעים אסורים אחרים.

**סעיף 7** מוצע לאסור שימוש ברעל ובחומרי הדברה בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בחיית בר מוגנת. הרעלות בשטחים פתוחים הן הגורם העיקרי לפגיעה באוכלוסיית חיות הבר. ההרעלות פוגעות לא רק בבעל החיים שאכל במישרין מהרעל, אלא מביאות ל"הרעלות שרשרת" של בעלי חיים אשר אכלו מהפגור המורעל ("הרעלות משנה"). תופעה קשה זו גורמת לדילול אוכלוסיות רבות חיות בה, ולהכחדה של בעלי חיים נדירים ובכלל זה עופות דורסים שהיו בארץ, כמו הפרס והעזוניה ולדלדול אוכלוסיית הנשרים בצפון, עד כדי סכנה להכחדתם. מקורן של חלק ניכר מההרעלות בפעילות בלתי-חוקית שחלקה הרעלות בודון של חיות בר הגורמות נזק לחקלאות (כדוגמת חיירי בר, תנים וזאבים). הרעלות בודון בעקבות סכסוכי שכנים במשקים חקלאיים, הרעלות הנעשות תוך שימוש רשלני בחומרי הרעל וכד'. התופעה מסוכנת לבעלי החיים ועלולה לסכן גם בני אדם העלולים לבוא במגע עם הרעל.

נשק כאמור בפסקה (3) להגדרה "נשק" שבסעיף 144(ג) לחוק העונשין, אשר כולל תחמושת, פצצה, רימון או כל חפץ נפיץ אחר, סקילה, הכאה, שיסוי כלבים או בעלי חיים אחרים. שיטות ואמצעים אלה מתאפיינים באכזריות ובפגיעה בחיית הבר המוגנת באופן שאינו נדרש לצורך המתתה. אין כל הצדקה לעשות שימוש בשיטות ובאמצעים אלה.

במדרג השני מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב), כי המנהל לא יתיר ציד באמצעות רעל או חומרי הדברה אלא בנסיבות חריגות ומטעמים מיוחדים שיירשמו. שיטה זו של המתה עלולה לגרום להרעלות משנה ולפגיעה בטבע שהיא מעבר להמתה של חיית בר מסוימת. עם זאת, ייתכנו מצבים חריגים ונדירים שבהם יהיה צורך לעשות שימוש מוגבל בשיטה זו בכפוף לאמצעים מגבילים, ומשום כך קיים צורך להסמיך את מנהל הרשות לאשר שימוש בה בנסיבות חריגות.

במדרג השלישי מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), שיטות ואמצעים שחל איסור לצוד חיית בר מוגנת באמצעותם, אלא אם כן מנהל הרשות התיר זאת מנימוקים מיוחדים שיירשמו. בין השאר כלולים בסעיף הקטן המוצע הימום בחומרים מרדמים או משכרים, רדיפה בכלי רכב, סינוור באורות, שימוש במלכודות ושימוש בכלי ירייה שקנהו

<sup>8</sup> ס"ח התשט"ז, עמ' 79.

<sup>9</sup> ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

ביטול סעיף 7  
תיקון סעיף 8

8. סעיף 7 לחוק העיקרי – בטל.

9. בסעיף 8 לחוק העיקרי –

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "מוגנת";
- (2) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) לא יסחר אדם בחיית בר מוגנת, לא יעבירה ולא יחזיק בה, אלא בהיתר שקיבל מאת המנהל ובהתאם לתנאיו.

(1א) לא ייתן המנהל היתר סחר לפי הוראות סעיף זה, אלא אם כן מתקיימים כל אלה:

- (1) ההיתר תואם את הוראות האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיית בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה<sup>10</sup>, וכן את ההודעות שהגישה מדינת ישראל בהתאם להוראות האמנה האמורה;
- (2) אין במתן ההיתר כדי לגרום לסיכון אקולוגי;
- (3) מנהל השירותים הווטרנריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר אישר את מתן ההיתר.

## ד ב ר י ה ס ב ר

במקרקעין הוא רשות מקומית, שכן לרשות מקומית שליטה מוגבלת על שטחים ציבוריים שבתחומה.

סעיף 8 לחוק, כנוסחו היום, קובע לאמור:

### "סמכויות רשויות מקומיות

7. רשות מקומית רשאית, באישור שר החקלאות, לאסור או להגביל, בחוקי עזר, צידת ציד במקום שבתחום שיפוטה."

מוצע לבטל את סעיף 7 האמור, שכן בסעיף זה לא נעשה שימוש מאז חקיקתו של החוק, וממילא אין זה נכון כיום לאפשר לרשות מקומית לחוקק חוקי עזר בנושא ייחודי זה, המחייב ראייה רוחבית וידע מקצועי ייחודי, ואינו מתאים להסדרה מקומית.

סעיף 9 לפסקאות (1) ו-(2)

סעיף 8 לחוק, כנוסחו היום, מסדיר באמצעות היתרים, את ההעברה וההחזקה של חיות בר, ואת הסחר בהן. סעיף קטן (א) של הסעיף האמור קובע לאמור:

"(א) (1) לא יסחר אדם בחיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר סחר כללי או מיוחד;

(2) לא יעביר אדם בחיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר העברה כללי או מיוחד;

(3) לא יחזיק אדם בחיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד, או אם באה לידי מבעל היתר סחר כללי או מיוחד או היתר העברה כללי או מיוחד, או אם הנו מחזיק כדין כאמור בסעיף קטן (ב)."

כדי למגר תופעה קשה זו מוצע לקבוע, בסעיף 5 המוצע, איסור על פיזור רעל או חומרי הדברה, או על כל שימוש אחר בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בחיית בר מוגנת. לעניין זה מוצע להגדיר "פגיעה בחיית בר מוגנת" באופן רחב כ"פגיעה בחייה של חיית בר מוגנת, בשלומה, בחירותה או בבית הגידול שלה, או סיכון התפתחותה או התפתחותן הטבעית של ביציה או של כל תולדה אחרת שלה".

עם זאת מוצע לקבוע כי במקרה שבו פיזור הרעל או שימוש בו כאמור, נעשה בהתאם להוראות היתר ציד שניתן לפי סעיף 5(ב) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 6 להצעת החוק, או לפי הוראות דין אחר, לא ייחשב הדבר לעבירה. כך למשל, שימוש בתכשירי הדברה קלאיים או תברואיים על פי ההנחיות המפורטות על גבי תוויות התכשירים, שהן מחייבות לפי הוראות החוק להגנת הצומח, התשט"ז-1956 או חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, לא יהווה הפרה של הוראות האיסור המוצע.

עוד מוצע לקבוע חזקה בדבר אחריותו של מחזיק במקרקעין, שבהם פוזרו רעל או חומרי הדברה, או שנעשה בהם שימוש אחר בנסיבות שעלולות לפגוע בחיית בר מוגנת בניגוד להוראות סעיף קטן (א). לפי החזקה המוצעת, אם נמצאו רעל או חומרי הדברה מפוזרים במקרקעין שבחזקתו של אדם, וראו את אותו אדם כמי שביצע בפועל את הפיזור או השימוש האמורים, אלא אם כן יוכיח שלא הוא עשה כן. חזקה זו נקבעת על רקע הניסיון המצטבר, שלפיו מחזיקים במקרקעין הם, על פי רוב, מזמיני עבודת הפיזור או השימוש ברעל ובחומרי הדברה. לעניין זה מוצע להבהיר כי החזקה האמורה לא תחול כאשר המחזיק

<sup>10</sup> כתבי אמנה 915 (התשמ"ג), עמ' 225.

(2א) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(א1), לא ייתן המנהל היתר סחר לפי סעיף זה לסחר בפרוות חיות בר מוגנת או במוצר הכולל פרווה כאמור, אלא אם כן הפרווה או המוצר כאמור משמשים לצורכי דת או מסורת דתית, למחקר מדעי, לחינוך או להוראה; לענין זה, "פרווה" – עור בעל חיים הכולל כסות שיער.

(3א) נדרש המנהל, לצורך בדיקת בקשה להיתר סחר לפי סעיף זה, לענין ייבוא חיות בר מוגנת לישראל, להיעזר ביועץ או במומחה שאינו עובד הרשות, לשם בחינת ההשפעות של מתן ההיתר על הטבע בישראל, ובכלל זה גרימת סיכון אקולוגי, יישא מגיש הבקשה בהוצאות סבירות לבחינת הבקשה כאמור:

(3) סעיף קטן (ב) – בטל.

הוספת סעיפים 10. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

א8 ו-28

"איסור שחרור חיות א8. (א) לא ישחרר אדם חיות בר המוחזקת ברשותו במקום בר או חיות בית, שממנו קיימת אפשרות סבירה כי תגיע לטבע, אלא בהיתר לטבע

## דברי הסבר

הקיים כיום, סחר בפרוות של חיות בר הוא סחר אסור (לכל השימושים). אלא אם כן התקבל היתר לכך. זאת מאחר שהגדרת "חיות בר" לפי החוק הקיים כוללת גם כל חלק של חיות בר. סעיף קטן (2א) המוצע מבקש להגביל את סמכות מנהל הרשות לתת היתר לסחר בפרוות חיות בר מוגנת או במוצר הכולל פרווה כאמור, אלא אם כן הם משמשים לצורכי דת או מסורת דתית, למחקר מדעי, לחינוך או להוראה. במקרים שבהם הפרווה או המוצר הכולל פרווה נועדו לשמש לצרכים כמפורט לעיל, ייוותר המצב המשפטי כפי שהוא כיום, ויהיה ניתן לסחור בפרווה או במוצר הכולל פרווה, ובלבד שניתן לכך היתר סחר.

סעיף קטן (3א) המוצע נועד לתת מענה לצורך בבדיקה של סיכון אקולוגי העלול להיגרם עקב ייבוא של חיות בר. לעתים בדיקה זו מחייבת מומחיות מיוחדת, אשר בבדיקה בלוח זמנים קצר תחייב את הרשות להעסיק מומחה או יועץ חיצוני. לפיכך מוצע, לעגן את סמכות המנהל להיוועץ ביועץ למטרה זו, תוך קביעה כי מגיש הבקשה הוא שיישא בעלויות הבדיקה.

(3) לפסקה

סעיף קטן (ב) של סעיף 8 לחוק קובע הוראת מעבר ולפיה "מי שהחזיק כדון בחיות בר לפני יום תחילתו של חוק זה והמשיך להחזיקה, או מי שקיבלה ממנו שלא בתמורה – יהא מחזיק כדון, ומי שקיבל חיות בר שלא בתמורה ממחזיק כדון על פי סעיף קטן זה – יהא מחזיק כדון". הוראה זו התייתרה בחלוף השנים, ומוצע למחוקה.

סעיף 10 לסעיף 8 המוצע

מוצע לאסור שחרור חיות בר לטבע, אלא אם כן התקבל היתר לכך מאת מנהל הרשות ובהתאם לתנאי ההיתר. היתר מעין זה יכול שיינתן במסגרת פעילות ייעודית להשבת חיות בר לטבע, לאחר הקמתם של גרעיני רבייה בשבייה. שחרור בלתי מבוקר של חיות בר, כגון תוכים וזוחלים, לטבע, עלול לגרום סיכון למערכת האקולוגית הטבעית, שאותם מינים של בעלי חיים אינם חלק ממנה.

בהמשך לביטול הסמכות להכריז על חיות בר כ"ציד" (ר' דברי ההסבר לסעיפים 1 ו-3 להצעת החוק) מוצע להתאים את הוראות הסעיף הקטן האמור כך שיחול רק על חיות בר מוגנות, דהיינו, חיות בר שאינן מיוק ואינן חיות בר משופחת. על פי סעיף קטן (1א) בנוסחו המוצע לא יסחר אדם בחיות בר מוגנת, לא יעבירה ולא יחזיק בה, אלא בהיתר מיוחד מאת מנהל הרשות ובהתאם לתנאיו.

בנוסף מוצע, בסעיף קטן (1א), לפרט את השיקולים שעל מנהל הרשות לשקול בבואו לתת היתר סחר. על פי הסעיף הקטן המוצע ייתן מנהל הרשות היתר סחר רק אם מתקיימים שלושה תנאים מצטברים – ראשית, על ההיתר להיות תואם את הוראות האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיות בר וצמחי בר הנתונים בסכנה (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES), אשר נכנסה לתוקף לגבי ישראל בשנת 1980. באמנה זו נקבע מנגנון בין-לאומי לפיקוח על העברה (יבוא ויצוא) של חיות בר, והיא כוללת דיוג של חיות בר בהתאם לסכנת הכחדתן במדינות המקור. הסעיף הקטן המוצע בא להבהיר את המצב החוקי הקיים כבר היום, ולפיו היתרי הסחר ניתנים בידי הרשות בכפוף להוראות האמנה, ולהודעות ההחמרה שמסרה ישראל למזכירות האמנה, לפי הוראותיה.

עוד מוצע להבהיר כי על המנהל להפעיל שיקולים שנועדו להגן על האוכלוסיה המקומית של חיות בר וחיות משק בישראל. ייבוא של חיות בר עלול לגרום נזקים למערכת האקולוגית המקומית, עקב כניסתם של מינים פולשים הפוגעים באוכלוסיית הבר המקומית. כמו כן, עלול הדבר לגרום להעברת מחלות לחיות בר ולחיות משק בישראל. בשל כך מוצע לקבוע כי על המנהל לקבל את אישורו של מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר. יצוין כי תנאי זה מעוגן כבר היום בתקנה 102(2) לתקנות להגנת חיות הבר.

בסעיף קטן (2א) מוצע לאסור סחר בפרוות חיות בר מוגנת או במוצר הכולל פרווה כאמור. במצב המשפטי

מאת המנהל ובהתאם לתנאיו, ולא ישחרר במקום כאמור  
חיית בית שברשותו.

(ב) נמצאה בטבע חיית בית או חיית בה, המסומנת באמצעי  
זיהוי, רואים את בעליה או את מי שהחזיק בה כמי שביצע  
עבירה לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח שלא הוא עשה  
כן.

מלאכת מילוי עורות 88. לא יעסוק אדם במלאכת מילוי עורות של חיית בה, אלא  
בהיתר מאת המנהל ובהתאם לתנאיו; המנהל לא ייתן היתר  
לפי סעיף זה אלא לצורכי מחקר, חינוך או הוראה.

11. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 9

9. "ביטול, שינוי או הגבלה של היתר או סירוב לתת

המנהל רשאי לסרב לתת היתר לפי חוק זה, לקבוע בהיתר  
הגבלות ותנאים, וכן לבטלו או לשנות את תנאיו בכל עת."

12. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 9א

9א. "דיווח שנתי המנהל יגיש לשר, אחת לשנה, דיווח על פעולותיה של הרשות  
לפי חוק זה, וכן ימסור מידע לשר או למי שהוא הסמיך לכך,  
על פעולותיה כאמור, כל אימת שיידרש לעשות כן."

13. במקום סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 10

10. "הסמכת פקחים המנהל רשאי להסמיך פקחים שמונו לפי סעיף 58 לחוק גנים  
לאומיים ושמורות טבע, לצורך פיקוח על ביצוע ההוראות  
לפי חוק זה."

## ד ב ר י ה ס ב ר

לתת אותם בהגבלות או בתנאים, לבטלם או לשנותם  
בכל עת."

כאמור לעיל, בדברי ההסבר לסעיפים 3 ו-4 להצעת  
החוק, מנהל הרשות הוא שנותן, כבר היום, את ההיתרים  
לפי החוק, זאת מכוח העברת הסמכויות לפי סעיף 15  
לחוק. מוצע להתאים את הוראות סעיף 9 לחוק להעברת  
הסמכויות האמורה.

סעיף 12 מוצע להטיל על מנהל הרשות חובת דיווח לשר  
על פעולות הרשות לפי החוק. דיווח כאמור יהיה  
אחת לשנה, וכן בכל עת שיידרש לעשות זאת על ידי השר  
או על ידי מי שהשר הסמיך לכך. הוראה זו נועדה לאפשר  
לשר לפקח על פעולות הרשות בכל הנוגע ליישום הוראות  
החוק.

סעיף 13 מוצע להחליף את סעיף 10 לחוק, שזה נוסחו:

### "מינוי פקחים

10. שר החקלאות רשאי למנות פקחים לצורך חוק זה  
ולקבוע את תפקידיהם."

כאמור לעיל, בחלק הכללי לדברי ההסבר, חלק ניכר  
מסמכויות הביצוע לפי החוק הועבר לידי הרשות. מוצע על  
כן לקבוע, בהתאמה, כי הסמכת פקחים לצורך פיקוח על  
ביצוע הוראות החוק תבצע גם היא בידי מנהל הרשות  
ולא בידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. מוצע לקבוע במפורש

עוד מוצע לאסור באופן מוחלט שחרור של חיית בית  
לטבע. איסור זה נועד להתמודד עם תופעה קשה ונרחבת  
של העברה, נטישה ושחרור בטבע של חתולים וכלבים.  
אוכלוסיות בעלי חיים אלה בטבע הולכות וגדלות והן דוחקות  
את רגליהן של אוכלוסיות חיות בר עד כדי סכנה לתפוצתן.  
תופעה זו מהווה הפרעה של ממש למערכות האקולוגיות  
הטבעיות. כמו כן, מוצע לקבוע חזקה ולפיה אם נמצאה  
בטבע חיית בר או חיית בית, המסומנת באמצעי זיהוי, יראו  
את הבעלים או את המחזיק באותה חיה כמי ששחרר אותה  
באופן אסור, בניגוד להוראות סעיף 8א המוצע.

### לסעיף 88 המוצע

מוצע לעגן בחוק את ההוראה האוסרת לעסוק  
במלאכת מילוי עורות של חיית בה, אלא בהיתר מאת  
מנהל הרשות ובהתאם לתנאיו. היתר כאמור יינתן רק  
לצורכי מחקר, חינוך או הוראה. האיסור על מלאכת מילוי  
עורות של חיות בר קבוע כיום בתקנה 12 לתקנות הגנת על  
חיית הבר. בשל חשיבות איסור זה, מוצע לעגנו בחקיקה  
ראשית, וכן להגביל את המטרות שלשמן ניתן לתת היתר  
לעסוק במלאכת מילוי עורות.

סעיף 11 מוצע להחליף את סעיף 9 לחוק שזה נוסחו:

### "רשימות והיתרים

9. רשיון או היתר לפי חוק זה יינתנו בידי שר החקלאות  
לפי כללים שנקבעו בתקנות, והוא רשאי לסרב לתתם,

(1) בסעיף קטן (ג), במקום "ולהשמידה, אם חיית הבר אינה בחיים" יבוא "ורשאי הוא להחזירה לטבע אם מצבה מאפשר זאת, להעבירה לכל מקום אחר שנועד להחזקת חיות בר, או להשמידה אם אינה בחיים";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בלי לגרוע מסמכותו לפי חוק זה או על פי כל דין, רשאי פקח, אם נדרש הדבר לאחת או יותר מן המטרות המנויות בסעיף 3(ב), לצוד חיית בר שנמצאה בטבע, או ללכוד חיית בית שנמצאה בטבע; נלכדה חיית בר בטבע, יהיו לפקח, נוסף על סמכויותיו לפי כל דין, הסמכויות הנתונות לו בסעיף קטן (ג); נלכדה חיית בית בטבע, ינהג בה הפקח כפי שורה הרופא הווטרינר הממשלתי או הרופא הווטרינר העירוני כהגדרתם בפקודת הכלבת".

(ה) הוראות סעיפים 2 ו-8 לא יחולו על פקח בביצוע סמכויותיו לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד)".

(1) בסעיף קטן (א), במקום "פרט לכלי רכב ממונע" יבוא "לרבות כלי רכב";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "שר החקלאות" יבוא "המנהל".

## ד ב ר י ה ס ב ר

מנוגדת למצב הטבעי של המערכת האקולוגית ומזיקה לה. הוראה זו נועדה להשלים את ההוראה המוצעת בסעיף 8 לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 10 להצעת החוק. עוד מוצע לקבוע בהקשר זה כי על הפקח שלכד חיית בית מכוח סמכותו כאמור, לנהוג לפי הוראות הרופא הווטרינר הממשלתי או הרופא הווטרינר העירוני, כהגדרתם בפקודת הכלבת, שכן הם אנשי המקצוע המוסמכים לקבוע כיצד יש לטפל בחיות בית.

למען הסר ספק, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) של סעיף 11, כי הוראות סעיפים 2 ו-8 לחוק, כנוסחם בסעיפים 3 ו-9 להצעת החוק, שעניינם איסור צידה ואיסור מסחר, החוקה והעברה של חיית בר מוגנת בלא היתר, לא יחולו על פקח בבואו לבצע את סמכויותיו לפי סעיף 10(ג) ו-(ד). בהתאם להוראה זו, פקח שהוסמך לפי החוק אינו נדרש לקבל היתרים לפי החוק כדי להפעיל את סמכויותיו, זאת גם במצבים שבהם אדם אחר היה נדרש לקבל היתר לפי הוראה זו לא יחולו על פקח גם המגבלות הקבועות בחוק לגבי מתן היתרים. כך לדוגמה, פקח לא יהיה רשאי לצוד בשיטה אסורה לפי סעיף 5(א) לחוק המוצע, שלא ניתן להתיר בהיתר, אך יהיה רשאי לצוד בשיטה המוגבלת לפי היתר לפי הוראות סעיף 5(ג). זאת מאחר שהפקח ממילא כפוף למנהל ולהוראותיו, אך אלה לא יינתנו במסגרת היתר ציד.

סעיף 15 מוצע לתקן את סעיף 12(א) לחוק, שעניינו חילוט דבר שנעברה בו עבירה. סעיף זה מאפשר כיום חילוט של כלי ציד ואמצעי ציד ששימשו לביצוע עבירה לפי החוק, וכן של חיית בר שניצודה שלא כדין. הוראה זו מסויגת בכך שאינה חלה לגבי כלי רכב ממונע. מוצע לתקן

כי פקחים לפי החוק יוסמכו מקרב פקחי הרשות שמונו לפי סעיף 58 לחוק גנים לאומיים (שהוא הסעיף המסמך את פקחי הרשות).

סעיף 14 סעיף 11(ג) לחוק, כנוסחו היום, מסמך פקחים לתפוס ולהחרימם וכן להשמידם את חיית הבר אם אינה בחיים או שאין סיכוי להמשך התפתחותה הטבעית. מוצע לתקן סעיף קטן זה, כך שפקח יהיה מוסמך, נוסף על הפעולות האמורות לעיל, להחזיר לטבע חיית בר כאמור אם מצבה מאפשר זאת או להעבירה לכל מקום אחר שנועד להחזקת חיות בר.

עוד מוצע, בסעיף קטן (ד) של סעיף 11, שמוצע להוסיפו, להעניק לפקח אשר הוסמך לפי החוק, סמכות לצוד חיית בר שנמצאה בטבע בלא היתר ציד, וכן ללכוד חיית בית שנמצאה בטבע, והכל אם הדבר משרת את המטרות המנויות בסעיף 3(ב) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 4 להצעת החוק – מניעה או סילוק של סיכון אקולוגי, שמירה על המגוון הביולוגי, מניעת נזקים לחקלאות, מניעת סכנה לאדם או לחי, מניעת מחלות מידבקות באדם או בחי או מטרות מדעיות. סמכות זו תופעל למשל במקרה שבו מינים מסוימים של חיית בר התרבו מעבר לכושר נשיאת השטח במצבו הטבעי, בשל גורמים שונים כמו העדר סניטציה, עודפי מזון זמין בשטחי חקלאות וכדומה. התרבות זו מפרה את האיזון של המערכת האקולוגית, ומחייבת התערבות.

פקח יהיה מוסמך כאמור ללכוד גם חיות בית (חתולים או כלבים), אשר נמצאו בטבע. הימצאות חיות אלה בטבע

<sup>11</sup> ע"ר 481, תוס' 1, עמ' 242, (א) 242.

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, במקום "נמצאו" יבוא "נמצאה", במקום "ברשותו, או בכלי הרכב שבבעלותו" יבוא "ברשותו או במקרקעין שבחזקתו או בכלי רכב, בכלי שיט או בכלי טיס שבבעלותו", המילים "ציד או" – יימחקו, ובסופו יבוא "לעניין סעיף זה, לא יראו בשטח פתוח הנמצא בהחזקת רשות מקומית, כמקרקעין שבהחזקתה";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) (1) בוצעה עבירה לפי חוק זה מתוך כלי רכב, כלי שיט או כלי טיס (בסעיף זה – כלי תחבורה), רואים את בעל כלי התחבורה כאילו הוא ביצע את העבירה, אלא אם כן הוכיח שלא הוא עשה כן, או אם הוכיח מי נהג בכלי התחבורה, למי מסר את החזקה בכלי התחבורה (בסעיף קטן זה – המחזיק) או כי הכלי נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו.

(2) הוכיח בעל כלי התחבורה למי מסר את החזקה בכלי התחבורה, תחול החזקה האמורה בפסקה (1) על המחזיק; הוכיח המחזיק כי מסר את החזקה בכלי התחבורה לאדם אחר, תחול החזקה האמורה על אותו אדם."

(1) במקום סעיפים קטנים (א) עד (ב) יבוא:

"(א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין:

## ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 13 לחוק עוד חזקה, בסעיף קטן (ב) שבו, ולפיה כאשר מבוצעת עבירה על החוק מתוך כלי רכב, כלי שיט או כלי טיס, רואים את בעליו כמי שביצע את העבירה, וזולת אם הוכיח שלא הוא עשה כן, או אם הוכיח מי נהג בכלי או למי מסר את החזקה בכלי, או כי הכלי נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו. סעיף זה מבקש להתמודד עם אותם מקרים שבהם מי שביצע עבירה על החוק נמלט באמצעות כלי רכב, כלי שיט או כלי טיס, ונוצר קושי ראייתי להוכיח את זהותו של העבריין. כפועל יוצא מכך, חומקים עבריינים רבים מן הדין. הוספת חזקה זו תאפשר לקשור בין בעל כלי הרכב, כלי השיט או כלי הטיס, לפי העניין, ובין העבירה שבוצעה באמצעותם, ותאפשר למצות עמם את הדין. זאת, כמובן, תוך שמירת זכותו של בעל כלי התחבורה להוכיח את חפותו, בין בשל כך שכלי התחבורה נלקח ממנו בלא ידיעתו ובלא הסכמתו, ובין אם העביר את החזקה בכלי לאחר ומסר את זהותו. במקרה שבעל כלי הרכב, כלי השיט או כלי הטיס הוכיח למי מסר את החזקה בכלי, תחול על אותו אדם החזקה החלה על בעליו, כמפורט לעיל.

יצוין שחזקות דומות קיימות בחוקים סביבתיים אחרים, כמו למשל בסעיף 4 לחוק שמירת הניקיון ובסעיף 74 לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

סעיף 17 סעיף 14 לחוק קובע הוראות עונשיות. מוצע להתאים את הוראות הסעיף האמור להוראות סעיפי החוק, כנוסחם המוצע בהצעת החוק.

את הסעיף באופן שיבוטל הסייג, ויתאפשר חילוט של כלי רכב ששימש לביצוע עבירה, שכן ציד מכלי רכב מאפשר פגיעה מוגברת בחיות בר כשהוא מצטרף לאמצעי ציד אחרים. יתרה מזאת, חלק מהעבירות לפי החוק כרוכות בשימוש ברכב. לדוגמה, ציד בשיטה של רדיפה בכלי רכב לפי סעיף 5(ג) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 6 להצעת החוק. לאור זאת, אין כל הצדקה להבחין בין כלי רכב לבין אמצעים אחרים המשמשים לציד.

עוד מוצע לתקן את סעיף 12(ב) לחוק, באופן שהוראה בדבר חילוט של חפץ שלא נדרש תינתן בידי מנהל הרשות, ולא בידי שר החקלאות ופיתוח הכפר. זאת בהמשך להעברת הסמכויות כמפורט לעיל.

סעיף 16 סעיף 13 לחוק, שעניינו "נטל הראייה" קובע כי אם "נמצאו בחזקתו של אדם, ברשותו, או בכלי הרכב שבבעלותו או בחזקתו, ציד או חיית בר מוגנת, עליו הראייה שהוא מחזיק בה כדיון". מוצע להרחיב כלל זה ולהחילו גם על מחזיק של כלי שיט וכלי טיס, וזאת לשם התמודדות עם מצבים של הברחות בלתי חוקיות של חיות בר מוגנות. כמו כן, מוצע להחיל כלל זה גם על המחזיק במקרקעין, למעט רשות מקומית לגבי שטח פתוח שבהחזקתה, שכן לרשות המקומית שליטה פחותה לגבי שטחים פתוחים שבהחזקתה. מוצע גם למחוק מסעיף 13 האמור את השימוש במונח ציד (ר' דברי הסבר לסעיף 1 המוצע, לעניין מחיקת הגדרת המונח "ציד").

- (1) מפזר רעל או חומרי הדברה או עושה בהם שימוש בניגוד להוראות סעיף 5א;
- (2) משחרר חיית בר או חיית בית במקום שממנו קיימת אפשרות סבירה כי תגיע לטבע, בניגוד להוראות סעיף 8א;
- (3) עוסק במילוי עורות בלא היתר או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 8ב.
- (ב) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי שלושה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין:
- (1) צד חיית בר מוגנת בלא היתר ציד או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 2;
- (2) צד במקום שהציד בו אסור, בניגוד להוראות סעיף 4;
- (3) סוחר בחיית בר מוגנת, מעבירה או מחזיק בה, בלא היתר סחר או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 8.
- (1ב) צד אדם בשיטות או באמצעים האסורים לפי סעיף 5(א), או צד בשיטות או באמצעים המנויים בסעיף 5(ב) או (ג) בלי שהמנהל התיר זאת במסגרת היתר ציד, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.
- (2) בסעיף קטן (ג), במקום "א" או "ב" יבוא "א" עד (10)", ובמקום "מרשות שמורות הטבע" יבוא "מאת המנהל";
- (3) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

## ד ב ר י ה ס ב ר

### לפסקה (2)

מוצע להוסיף לסעיף 14 לחוק, את סעיף קטן (ד) אשר יאפשר לבית המשפט להטיל על אדם שהורשע בביצוע עבירה על החוק גם קנס בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהושגו כתוצאה מביצוע העבירה, וזאת נוסף על כל קנס אחר שיוטל על אותו אדם. לעניין זה מוצע להגדיר "טובת ההנאה" בצורה רחבה, כך שתכלול גם הוצאות שנחסכו בעקבות ביצוע העבירה. סעיף זה נועד לבטל את התמריץ הכלכלי לביצוע העבירה. ויובהר כי הוראה זו אינה גורעת מסמכות בית המשפט לפי סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, להטיל על הנאשם קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה שהושגה על ידי העבירה, לפי הגדול שבהם, כאשר ביצע את העבירה מתוך כוונה להשיג את טובת ההנאה או לגרום לנזק, או פי ארבעה משווי השכר שקיבל בעבור ביצוע העבירה.

כן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ו) כי כל הקנס שיוטל בשל ביצוע עבירה לפי החוק ישולם לקופת הקרן לשמירת הניקיון (ר' לעניין זה תיקון עקיף לחוק שמירת הניקיון, בסעיף 22 להצעת החוק).

עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ז) המוצע, כאמצעי הרתעה נוסף, כי אם ביצע אדם עבירה לפי חוק זה תוך הסתייעות בכלי רכב, רשאי בית המשפט נוסף על כל עונש אחר ועל אף האמור בכל דין, לפסול את אותו אדם

### לפסקה (1)

סעיפים קטנים (א) עד (10) של סעיף 14 קובעים לאמור:

"א) העובר עבירה על פי חוק זה או על תקנה שהותקנה לפי סעיף 16 למעט על פי פסקה (2), או העובר על תנאי מתנאי רישיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, מאסר שנה אחת או קנס.

ב) העובר עבירה לפי הוראות הסעיפים 2, 3 ו-4 דינו – מאסר שנתיים או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

10) העובר על תקנה שהותקנה לפי סעיף 16(2), דינו – מאסר שנתיים או קנס."

מוצע להחליף את הוראות הסעיפים הקטנים האמורים בהוראות עדכניות המנוסחות באופן העולה בקנה אחד עם עקרונות החקיקה הפלילית העדכנית. כמו כן מוצע להחמיר את הענישה אשר תוטל על מי שיעבור על הוראות החוק, כך שניתן יהיה להטיל על מי שהפר את הוראות החוק עונש מאסר הנע בין שנתיים לשלוש שנים, או קנסות הנעים בין 75,300 שקלים חדשים ל-301,200 שקלים חדשים. הצורך בהחמרת הענישה נובע מהתפשטות התופעה של פגיעה בלתי חוקית בחיות הבר, בין בציד, בין בסחר ובין בהחזקה בלתי חוקיים.

"(ד) בשל עבירה שעבר אדם לפי חוק זה, שכתוצאה ממנה השיג טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, נוסף על כל עונש אחר; לענין סעיף קטן זה, טובת הנאה" – לרבות הוצאה שנחסכה.

(ה) אין בהוראות סעיף קטן (ד) כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.

(ו) קנס שהוטל בעבירה לפי סעיף זה ישולם לקרן לשמירת הניקיון.

(ז) ביצע אדם עבירה לפי חוק זה תוך הסתייעות בכלי רכב, רשאי בית המשפט נוסף על כל עונש אחר ועל אף האמור בכל דין, לפסול אותו אדם מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

החלפת סעיף 15

18. במקום סעיף 15 לחוק העיקרי יבוא:

"אצילת סמכויות 15. המנהל רשאי לאצול את סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או חלקן, לעובד הרשות הכפוף לו במישרין, למעט סמכויות לפי סעיפים 9א ו-10."

תיקון סעיף 16

19. בסעיף 16 לחוק העיקרי –

(1) ברישה, במקום "שר החקלאות" יבוא "השר";

(2) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "בעלי רישיונות" יבוא "בעלי היתרים, בין השאר לענין פעולתם לפי היתר ולענין חיית בר שברשותם";

## ד ב ר י ה ס ב ר

החוק סמכויות נרחבות, בעלות פוטנציאל לפגיעה בזכויות הפרט. לפיכך, על מנהל הרשות להיות אחראי ישירות על הסמכת הפקחים.

סעיף 19 סעיף 16 לחוק עניינו סמכויות ביצוע והתקנת תקנות, ובנוסחו כיום הוא מעניק סמכויות אלה לשר החקלאות ופיתוח הכפר. כאמור לעיל, בחלק הכללי לדברי ההסבר, מרבית סמכויות שר החקלאות ופיתוח הכפר הועברו אל השר להגנת הסביבה. מוצע לתקן את הוראות סעיף 16 לחוק, בהתאם, ולהעניק את סמכויות הביצוע והתקנת התקנות לפי החוק לשר להגנת הסביבה.

בנוסף, מוצע לתקן חלק מפסקאות סעיף 16 לחוק, המפרטות את העניינים שבהם ניתן להתקין תקנות, כמפורט להלן:

– מוצע לתקן את פסקה (1), כך שתימחק האפשרות להתקין תקנות בדבר הגשת דינים וחשבונות על ידי בעלי רישיונות, שכן האפשרות לתת רשיון ציד לפי החוק בוטלה (ר' דברי הסבר לסעיף 4 להצעת החוק). במקום זאת, מוצע לקבוע כי הדינים והחשבונות יעסקו בפעולתם של בעלי היתרים לפי ההיתרים ובחיות הבר שברשותם.

– מוצע לתקן את פסקה (2), כך שהאפשרות לקביעת תקנות בדבר הצלחה של חיית הבר מפני שריפה או פורענות טבע אחרת תורחב להצלחה גם מפני כל גורם אחר.

– מוצע לתקן את פסקה (5), כך שהאפשרות להתקין תקנות בדבר החזקת חיית בר תורחב גם להחזקת חיית בר בעסק המחזיק חיות בר.

מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על שנה אחת. סעיף זה נהוג באותם מקרים שבהם ישנן עבירות המאופיינות בכך שהן מתבצעות תוך הסתייעות בכלי רכב. ר' למשל סעיף 13(ב)(1)(א) לחוק שמירת הניקיון.

סעיף 18 מוצע להחליף את סעיף 15 לחוק, שזה נוסחו:

### "העברת סמכויות"

15. שר החקלאות רשאי להעביר את סמכויותיו לפי חוק זה, למנהל הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, פרט לסמכויותיו לפי סעיפים 1 ו-16 ורשאי הוא להטיל בצו על הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, תפקידים לביצוע הוראות חוק זה והתקנות על פיו."

כאמור לעיל, בחלק הכללי לדברי ההסבר, הגורם האמון על יישום החוק בפועל הוא מנהל הרשות. סעיף 15 בנוסחו המוצע מבקש להעניק למנהל הרשות גמישות ניהולית, ולאפשר לו לאצול מסמכויותיו לעובדי הרשות הכפופים לו ישירות, וזאת לשם ייעול היישום של הוראות החוק. עם זאת, מוצע להותיר בידי מנהל הרשות את הסמכויות האלה:

– סמכות הדיווח לשר לפי סעיף 9א לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 12 להצעת החוק – חובת דיווח זו היא המאפשרת לשר לממש את חובת הפיקוח המיניסטריאלית לגבי אופן יישום הוראות החוק. מנהל הרשות, כמי שאמון על יישום החוק, אחראי אישית לביצוע חובה זו, בלא אפשרות לאצלה לאחר.

– סמכות הסמכת מפקחים לפי סעיף 10 לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 13 להצעת החוק – לפקחים המוסמכים לפי

- (3) בפסקה (2), בסופה יבוא "או מכל גורם אחר";
- (4) בפסקה (5), אחרי "לגידול חיות בר" יבוא "בעסק המחזיק חיות בר";
- (5) פסקאות (7) ו-(8) – יימחקו;
- (6) במקום פסקה (9) יבוא:
- "(9) הוראות לעניין התנאים למתן היתרים לפי חוק זה";
- (7) אחרי פסקה (10) יבוא:
- "(11) הטלת איסורים או קביעת הגבלות על ייבוא או ייצוא של חיות בר מוגנת וקביעת הוראות נוספות לעניין ייבוא או ייצוא כאמור, ובכלל זה סוגים של חיות בר מוגנת שייבואם או ייצואם אסורים או מוגבלים וכן הוראות לעניין בחינת הסיכון האקולוגי העלול להיגרם כתוצאה מייבוא או ייצוא של חיות בר מוגנת."
- תיקון סעיף 16א 20. בסעיף 16א(א) לחוק העיקרי, במקום "שר החקלאות" יבוא "השר", במקום "לרישיונות ולהיתרים הניתנים על פי חוק זה" יבוא "בעד הגשת בקשות להיתרים לפי חוק זה".
- תיקון חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה 21. בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 – (1) בסעיף 6, אחרי פסקה (9) יבוא:
- "(10) לפעול להגנת חיות הבר ובכלל זה לבצע את התפקידים המוטלים עליה לפי חוק להגנת חיות הבר, התשט"ו-1955";
- (2) בסעיף 14ג), בפסקה (1)ג), אחרי "ערכי הטבע" יבוא "לרבות חיות הבר".
- תיקון חוק שמירת הניקיון 22. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984<sup>12</sup>, בסעיף 10(ב), במקום "וכן להגנה על הסביבה" יבוא "להגנה על הסביבה" ובסופו יבוא "וכן להגנה על חיות בר לפי חוק להגנת חיות הבר, התשט"ו-1955".

## ד ב ר י ה ס ב ר

כן, מוצע למחוק את האפשרות להטיל אגרה על רישיון הניתן לפי חוק זה, שכן האפשרות להעניק רישיון לפי החוק בוטלה (ר' דברי הסבר לסעיפים 3 ו-4 להצעת החוק).

**סעיף 21** כאמור לעיל בחלק הכללי של דברי הסבר, הרשות היא שמיישמת בפועל את מרבית הוראות החוק, לפיכך, מוצע להבהיר כי יישום הוראות החוק מהווה חלק מתפקידי הרשות, וזאת באמצעות תיקון סעיף 6 לחוק גנים לאומיים, שעניינו תפקידי הרשות.

כמו כן, מוצע לתקן את סעיף 14 לחוק גנים לאומיים, שעניינו תפקידי המליאה, סמכויותיה וסדרי עבודתה, כך שבסעיף קטן (ג) (1) שבו, העוסק בתפקידי ועדת המשנה המקצועית מדעית, תתוקן פסקת משנה (ג), כך שהתפקיד לייעץ ולהמליץ למליאת הרשות בנושא הגנה על חיות הבר, לפי הוראות החוק, ייכלל אף הוא, באופן מפורש, בין תפקידי ועדת המשנה האמורה.

**סעיף 22** בסעיפים 12 ו-14 לחוק, כנוסחם בסעיפים 15 ו-17 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי קנסות אשר יוטלו לפי החוק או רכוש אשר יחולט לפיו, ישולמו לקרן לשמירת הניקיון. מוצע על כן, במקביל, לתקן את סעיף 10(ב) לחוק לשמירת הניקיון, ולהוסיף למטרות הקרן לשמירת הניקיון גם את המטרה של הגנה על חיות הבר לפי החוק.

– מוצע למחוק את פסקה (7), שעניינה התקנת תקנות בעניין מלאכת מילוי עור של חיות בר, זאת בשל עיגון האיסור על עיסוק במלאכת מילוי עורות של חיות בר, בסעיף 8 לחוק, כנוסחו בסעיף 10 להצעת החוק.

– מוצע למחוק את פסקה (8), המסמיכה את השר להתקין תקנות בעניין "חובות ביטוח מפני נזקי צידה", זאת לאור סעיף 3(א) (2) לחוק, כנוסחו בסעיף 4 להצעת החוק, שלפיו רשאי השר לקבוע בתקנות תנאים נוספים למתן היתר ציד וביניהם דרישה לכיסוי ביטוח.

– פסקה (9) קובעת הסמכה לתקנות בעניין "תנאים לקבלת רישיון ציד לרבות בדבר בחינות לקבלת רישיון, ביטוח רישיון ירי". מוצע להתאים את הוראות הפסקה האמורה כך שתאפשר קביעת תנאים למתן היתר ציד לפי החוק המוצע.

– מוצע להוסיף, במסגרת פסקה (11) בנוסחה המוצע, סמכות להתקין תקנות בדבר ייבוא או ייצוא של חיות בר מוגנת, כך שהשר יהיה רשאי לקבוע הוראות נוספות שיידרשו בעניין זה.

**סעיף 20** סעיף 16א לחוק עניינו אגרות שניתן להטיל על פי החוק. מוצע להתאים את הוראות הסעיף האמור כך שסמכות הטלת האגרות תהיה נתונה לשר להגנת הסביבה במקום לשר החקלאות ולפיתוח הכפר כמו

<sup>12</sup> ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התש"ע, עמ' 425

23. תחילתו של חוק זה, 30 ימים מפרסומו (להלן – יום התחילה).
- תחילה
24. (א) מי שבידו, ערב יום התחילה, רישיון ציד תקף שניתן לפי סעיף 3 לחוק העיקרי, הוראות מעבר בנוסחו ערב היום האמור, רשאי לצוד חיית בר בהתאם לתנאים המפורטים ברישיון, במהלך תקופת תוקפו של הרישיון, אלא אם כן בוטל קודם לכן, וימשיכו לחול על רישיון ובעל רישיון כאמור הוראות החוק העיקרי, בנוסחן ערב יום התחילה.
- (ב) היתר צידה שניתן לפי סעיף 3 לחוק העיקרי, בנוסחו ערב יום התחילה, שעמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותו כהיתר ציד שניתן לפי הוראות סעיף 3 לחוק העיקרי, בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה.
- (ב) היתר סחר, היתר העברה או היתר החזקה שניתן לפי סעיף 8 לחוק העיקרי בנוסחו ערב יום התחילה, שעמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותו כהיתר סחר שניתן לפי הוראות סעיף 8 לחוק העיקרי, בנוסחו בסעיף 9 לחוק זה.
- (ג) היתר למלאכת מילוי עורות שניתן לפי תקנה 12 לתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976<sup>15</sup>, בנוסחן ערב יום התחילה, שעמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותו כהיתר שניתן לפי הוראות סעיף 8 לחוק העיקרי, בנוסחו בסעיף 10 לחוק זה.

## ד ב ר י ה ס ב ר

מבקש לשנות את הכללים הנוגעים למתן ההיתרים והרישיונות האמורים, ובמקרים מסוימים גם לבטל את האפשרות להעניק היתרים או רישיונות אלה, מוצע לקבוע הוראות מעבר ולפיה מי שהיה בידו היתר או רישיון כמפורט לעיל שהיה בתוקף ערב יום תחילת החוק המוצע, יוכל להמשיך ולפעול לפי הוראות ההיתר או הרישיון כל עוד הם בתוקף. סעיף זה נועד למנוע פגיעה בלתי מידתית במי שפועל לפי היתרים ורישיונות קיימים.

**סעיף 23** מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה 30 ימים לאחר יום פרסומו, זאת כדי לאפשר פרק זמן מינימלי לפרסום וליידוע הציבור בדבר השינויים שחלו בהוראות החוק, ובמיוחד בביטולם של רישיונות הצייד.

**סעיף 24** סעיף 24 המוצע מבקש לקבוע את הוראות המעבר הנדרשות. כיום רישיונות ציד, היתרי צידה, היתר סחר, העברה או החזקה, והיתרים למלאכת מילוי עורות, ניתנים בידי הרשות. מכיוון שהחוק המוצע

<sup>15</sup> ק"ת התשל"ו, עמ' 2631.





